

Alimentární nákazy

MUDr. Miroslava Zavřelová
ÚPL LF MU

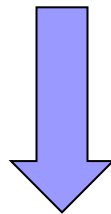
Charakteristika alimentárních nákaz

- **nákaza po požití jídla**
(alimentum, lat. = potrava, výživa)
- **klinický obraz:**
  - gastroenteritis, enterocolitis
  - sepse
  - extraintestinální formy s různou lokalizací zánětu

Příznaky alimentárních nákaz

- **průjem**
- **horečka**
- **nausea, zvracení**
- **bolesti břicha, meteorismus, křeče**
- **dehydratace**
- **celkové příznaky – bolest hlavy, slabost, kolapsový stav**

**podle klinických příznaků nelze
stanovit přesnou diagnózu**

je nutné mikrobiologické vyšetření

Původci alimentárních nákaz

- **bakterie:**
  - **salmonely, kampylobaktery, vibria, shigely, yersinie, patogenní E. coli, podmíněné patogeny**
  - **původci alimentárních intoxikací - stafylokoky, klostridia, bacily, vibria**

Původci alimentárních nákaz

- **Viry:**
  - **rotaviry, kaliciviry, adenoviry, astroviry, toroviry**

Původci alimentárních nákaz

Parazitární:

- **prvoci:**

- **Giardia intestinalis, Entamoeba histolytica, Toxoplasma gondii**

- **helminti: tasemnice**

- **hlístice:**

- **Enterobius vermicularis (roup)**
- **Ascaris lumbricoides (škrkavka)**
- **Trichuris trichiura (tenkohlavec)**

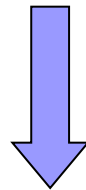
Zdroj alimentárních nákaz

člověk
zvíře

Přenos alimentárních nákaz

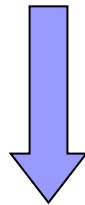
- **nejčastěji nepřímý:**
  - primárně kontaminované potraviny
  - sekundárně kontaminované potraviny
  - fekálně kontaminované potraviny a voda
  - fekálně kontaminované předměty

fekálně-orální přenos nepřímý

Přenos alimentárních nákaz

**přímý přenos ze zdroje na vnímavou
osobu
kontaminovanými rukama**

fekálně-orální přenos přímý

Vnímavost

Podle

- **vlastností původce**
- **infekční dávky původce**
- **věku vnímavé osoby**
- **zdravotního stavu vnímavé osoby**

Terapie

Prevence přenosu

- **na úrovni zdroje nákazy:**
  - **veterinární prevence v chovech hospodářských zvířat**
  - **vhodný způsob zacházení s domácími hospodářskými zvířaty**
  - **hygienické návyky pracovníků v potravinářských profesích**

Prevence přenosu

- **na úrovni cesty přenosu:**
  - **manipulace s potravinami**
  - **HACCP**
  - **vybavení a technologické postupy**
  - **dezinfekce**
  - **dezinsekce a deratizace**

Prevence přenosu

- **na úrovni vnímavé osoby:**
  - **osobní hygiena**
  - **informovanost – zdravotní výchova**
  - **imunizace = specifická prevence**

Prevence přenosu

**10 zlatých pravidel WHO
pro prevenci alimentárních nákaz (1989)**

10 zlatých pravidel WHO

- 1. Správný výběr potravin**
- 2. Tepelná úprava jídla**
- 3. Tepelně upravená jídla zkonsumovat bezprostředně po uvaření**
- 4. Pečlivé skladování hotového tepelně upraveného jídla**
- 5. Ohřívání hotového pokrmu**

10 zlatých pravidel WHO

- 6. Zabránit kontaktu mezi syrovými a vařenými pokrmy**
- 7. Důkladné mytí rukou**
- 8. Čistota v kuchyni**
- 9. Ochrana pokrmů před hmyzem, hlodavci a jinými zvířaty**
- 10. Pouze pitná voda**